

16. ULUSAL BÖLGE BİLİMİ VE BÖLGE PLANLAMA KONGRESİ

1-2 Aralık 2016

BİLDİRİ ÖZETLERİ

ISPARTA

Kongre Düzenleme Kurulu

Prof.Dr. Murat Ali DULUPÇU, Süleyman Demirel Üniversitesi
(Düzenleme Kurulu Başkanı)

Prof.Dr. Atila GÜL, Süleyman Demirel Üniversitesi
Prof.Dr. Kadir TEMURÇİN, Süleyman Demirel Üniversitesi
Prof.Dr. Mehmet Ilgar KIRZIOĞLU, Süleyman Demirel Üniversitesi
Prof.Dr. Murat OKCU, Süleyman Demirel Üniversitesi
Prof.Dr. Hüseyin GÜL, Süleyman Demirel Üniversitesi
Doç.Dr. Erkan POLAT, Süleyman Demirel Üniversitesi
Doç.Dr. Hakan DEMİRGİL, Süleyman Demirel Üniversitesi
Doç.Dr. Mustafa YAKAR, Süleyman Demirel Üniversitesi
Yrd.Doç.Dr. Hidayet ÜNLÜ, Süleyman Demirel Üniversitesi
Yrd.Doç.Dr. Hakan Mehmet KIRIŞ, Süleyman Demirel Üniversitesi
Yrd.Doç.Dr. Selen Işık MADEN, Süleyman Demirel Üniversitesi
Yrd.Doç.Dr. Aykut SEZGİN, Süleyman Demirel Üniversitesi
Yrd.Doç.Dr. Süha ÇELİKKAYA, Süleyman Demirel Üniversitesi
Yrd.Doç.Dr. İsmail KERVANKIRAN, Süleyman Demirel Üniversitesi
Yrd.Doç.Dr. Gökhan ÖZKUL, Süleyman Demirel Üniversitesi
Yrd.Doç.Dr. Onur DEMİREL, Süleyman Demirel Üniversitesi
Yrd.Doç.Dr. Onur SUNGUR, Süleyman Demirel Üniversitesi
Öğr.Gör. Zeynep DEMİRGİL, Süleyman Demirel Üniversitesi
Uzm. Alper TÜTÜNSATAR, Süleyman Demirel Üniversitesi

Kongre Sekreteryası

Arş.Gör. Mehmet YIYIT, Süleyman Demirel Üniversitesi
Arş.Gör. Esra SİNCER, Süleyman Demirel Üniversitesi
Arş.Gör. Seda EFE, Süleyman Demirel Üniversitesi
Arş.Gör. Neşe AYDIN, Süleyman Demirel Üniversitesi
Arş.Gör. Yolcu ALDIRMAZ, Süleyman Demirel Üniversitesi
Serdar YETİŞEN, Süleyman Demirel Üniversitesi

Grafik Tasarım

Durmuş Ali GÜRTOKLU, SDÜ Kurumsal İletişim Merkezi

Basım Yeri

Süleyman Demirel Üniversitesi Basımevi

ISBN NO

978-605-9454-04-9

Bilim Kurulu

Prof.Dr. Bülent AÇMA, Anadolu Üniversitesi
Prof.Dr. Emine Sedef AKGÜNGÖR, Dokuz Eylül Üniversitesi
Prof.Dr. Tüzin BAYCAN, İstanbul Teknik Üniversitesi
Prof.Dr. Fülün BÖLEN, İstanbul Teknik Üniversitesi
Prof.Dr. Lale BERKÖZ, İstanbul Teknik Üniversitesi
Prof.Dr. Selim ÇAĞATAY, İstanbul Teknik Üniversitesi
Prof.Dr. Seniha ÇELİKHAN, Gebze Teknik Üniversitesi
Prof.Dr. İclal DİNÇER, Yıldız Teknik Üniversitesi
Prof.Dr. A. Suut DOĞRUEL, Marmara Üniversitesi
Prof.Dr. Fatma DOĞRUEL, Marmara Üniversitesi
Prof.Dr. Vedia DÖKMECİ, İstanbul Teknik Üniversitesi
Prof.Dr. Murat Ali DULUPÇU, Süleyman Demirel Üniversitesi
Prof.Dr. Gülden ERKUT, İstanbul Teknik Üniversitesi
Prof.Dr. Alpay FİLİZTEKİN, Özyeğin Üniversitesi
Prof.Dr. Ferhan Gezici KORTEN, İstanbul Teknik Üniversitesi
Prof.Dr. Neşe KUMRAL, Ege Üniversitesi
Prof.Dr. Haluk LEVENT, Kemerburgaz Üniversitesi
Doç.Dr. Yiğit Evren, Yıldız Teknik Üniversitesi
Doç.Dr. Elif ALKAY, İstanbul Teknik Üniversitesi
Doç.Dr. Burak BEYHAN, Mersin Üniversitesi
Doç.Dr. Özhan ERTEKİN, İstanbul Teknik Üniversitesi
Doç.Dr. Özgür Ömer ERSİN, Beykent Üniversitesi
Doç.Dr. Bilge Armatlı KÖROĞLU, Gazi Üniversitesi
Doç.Dr. Dilek BEYAZLI, Karadeniz Teknik Üniversitesi
Doç.Dr. Tuba İNAL ÇEKİCİ, Yıldız Teknik Üniversitesi
Doç.Dr. Emine Ümit İZMEN YARDIMCI, Namık Kemal Üniversitesi
Doç.Dr. Seda KUNDAK, İstanbul Teknik Üniversitesi
Doç.Dr. Cenap SANCAR, Karadeniz Teknik Üniversitesi
Doç.Dr. Ahmet Melih ÖKSÜZ, Karadeniz Teknik Üniversitesi
Doç.Dr. Erkan POLAT, Süleyman Demirel Üniversitesi
Doç.Dr. Şevkiye Şence TÜRK, İstanbul Teknik Üniversitesi
Doç.Dr. Çiğdem VAROL, Gazi Üniversitesi
Doç.Dr. Nuri YAVAN, Ankara Üniversitesi
Doç.Dr. Reyhan Genli YİĞİTER, İstanbul Teknik Üniversitesi
Doç.Dr. Turgay Kerem KORAMAZ, İstanbul Teknik Üniversitesi
Doç.Dr. Saime KAYAM, İstanbul Teknik Üniversitesi
Doç.Dr. Hürriyet ÖĞDÜL, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi
Doç.Dr. Burçin YAZGI WALSH, İstanbul Teknik Üniversitesi
Doç.Dr. Adem Erdem ERBAŞ, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi
Yrd.Doç.Dr. Sanem ÖZEN TURAN, Karadeniz Teknik Üniversitesi
Yrd.Doç.Dr. Tansel ERBİL, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi
Yrd.Doç.Dr. Aygün AYDOĞAN, Karadeniz Teknik Üniversitesi
Yrd.Doç.Dr. Fadim YAVUZ, Necmettin Erbakan Üniversitesi
Yrd.Doç.Dr. Neriman YÖRÜR, Dokuz Eylül Üniversitesi
Yrd.Doç.Dr. Burhan Can KARAHASAN, Piri Reis Üniversitesi
Dr. Tunga KÖROĞLU, Çankaya Belediyesi
Öğr.Gör.Dr. Mete Başar BAYPINAR, İstanbul Teknik Üniversitesi

İçindekiler

Bölgesel Rekabetçiliğin Analizinde Uygulanan Yöntemler İle İlgili Değerlendirmeler, Meral SAYIN - İrge ŞENER	31
Türkiye'de Ekonomik Faaliyetlerin Bölgesel Dağılımında Meydana Gelen Başlıca Değişimler, Mehmet Tahsin SAHİN - Nuri YAVAN	32
Planlamada Sistemler Kuramına Bir Dönüş Hikayesi: Seme Sistemler Paradigması, Erkan POLAT	33
Dağlık Alanlarının Turizm Potansiyelinin CBS İle Belirlenmesi ve Planlamaya Yönelik Öneriler: Düldül Dağı (Kuzey Amanoslar), Düziçi/OSMANIYE, İsmail EGE	34
Konuta Ekonomik Erişilebilirlik Kapsamında TOKİ'nin Alt Gelir Guruplarına İlişkin Konut Faaliyetlerinin Bölgesel Ölçekte Değerlendirilmesi, Esmâ AKSOY - Burcu ÖZDEMİR SARI	35
Çevre Dostu Kentler İçin Ulaşım Kriterlerinin Belirlenmesi, Ferda Seda SAHİN - Özge YALÇINER ERCOŞKUN	36
Kamulaştırmanın Kentsel Dönüşüm Üzerindeki Etkileri, Nazife SOFU BAĞ - Şevkiye ŞENCE TÜRK	37
Büyükşehir Belediye Sınırları İçinde Yer Alan Kırsal Yerleşmeler, M. Alim ÇOPUROĞLU	38
Köyden Mahalleye Dönüşümde Hizmet Sunumuna Etki Eden Özellikler, Murat ÖLMEZ - Aliye Ahu AKGÜN - İlker AKGÜN	38
Toplu Taşıma Sistemlerinin Kentsel Yaşam Kalitesine Etkisi: İstanbul Kadıköy - Kartal Metro Örneği, Nida ÖZHEKİM - Mehmet KÜÇÜKMEHMETOĞLU	39
Türkiye'de Toplumsal Çeşitliliğe Yönelik Mevcut Kentsel ve Bölgesel Politikaların ve Planlama Pratiklerinin Değerlendirilmesi, ÖZGE YENİGÜN	39
Ulusal Devletlerde Yerel Yönetim Bütçeleri: İspanya ve Türkiye Örneği, İsmail Sadık YAVUZ	41
Türkiye'de Yerel Yönetimlerin Sosyal Politika Uygulamaları Üzerine Bir Değerlendirme: Çankaya Belediyesi Çankaya Evleri Örneği, Özge YENİGÜN	41
Yerel Karar Alma Süreçlerine Vatandaş Katılımı: Porto Alegre'de Katılımcı Bütçeleme, Süleyman DİKMEN - İclal DAĞLIOĞLU ŞANLI	43
Yerele Bilgi Taşımada Bir Yöntem: Aybastı - Kabataş Kurultayı Örneği, Salim ŞENGEL	43
Büyükşehir Belediyelerinin Geliştirilmesi İçin Bir Rehber: Benchmarking Yöntemi, Burcu KOYUNCU	44
Ülkemizde Kentsel Dönüşüm Uygulamalarında Karşılaşılan Sorunlar ve İrdeleme, Büsra CESUR - Atıla GÜL	45
Voronoi Diagramı İle Kent İçi Ulaşımın Analizi ve Gelecek Projeksiyonu, Mesut ARSLAN - Buse ŞENER - İlker ERKAN	46
Gelişmekte Olan Büyük Kentsel Yığılmalar ve Kent Çalışmaları Kavramı Açısından Yeni Kavramsal Gelişme: Kent-Bölge ve Önemi, Seda EFE	46
Kent İmar Planları ve Kentsel Tasarımda Yaşanan Mevcut Sorunlar ve İrdelemesi, Emine KELES - Atıla GÜL - Şehriban ERASLAN - Ömer Faruk UZUN - Hüseyin Berk TÜRKER	47
Bölgesel Planlı Ekonomik Büyüme Süreci ve Bandırma Örneği, Mehmet Emin ERÇAKAR	48
Türkiye'de Sosyal Girişimcilik ve Yaratıcılığı Etkilerinin Değerlendirilmesi, Seda ERCAN - Tüzin BAYCAN	49
Sosyal Sermaye Kavramı Çerçevesinde Türkiye'de Bölgesel Gelişmişlik Düzeylerinin Tespitine Yönelik Bir Uygulama, Emrah ÖZEL	50
Girişimcilik Politikalarının Bölgesel Kalkınma Üzerindeki Etkisi: 10.8.2016 Tarih ve 29797 Sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesine İlişkin Uygulama ve Denetim Yönetmeliği'nin Getirdiği Düzenlemeler Üzerine Bir İnceleme, Murat Ali DULUPÇU - Gökhan ÖZKUL - Emre ÖRÜN	50
Bölgesel Kalkınmada Kadın Girişimciliğe Verilen Değer - Toplumsal Cinsiyet Algısı Değişseydi, Daha Farklı Olur muydu?: Isparta İli Örneği, Esra ZEYNEL - İlker Hüseyin ÇARIKÇI	51
Bölgesel Kalkınmada Sosyal Sermayenin Önemi: Gaziantep Örneği, Ümit İZMEN - Zühal ÖZBAY DAŞ	52
Türkiye'nin Entelektüel Sermayesi ve Ulusal Ekonomik Büyüme İle İlişkisi, Veysi ALTINTAŞ - Tüzin BAYCAN	53
Ahbab Çavuş İlişkisiyle Üretilen Eğreti Kurumsallık: Girişimci Dernekleri Örneği (Kayseri), Suat TUYSUZ - Nuri YAVAN	53
Akdeniz Bölgesi'nde İşgücünün Analizi, Tuğba GÜNER - Şerife DURMAZ	54
Bölgesel Kalkınmada Beşeri Sermayenin Önemi ve TR61 Bölgesinin Beşeri Sermaye Göstergeleri Açısından Değerlendirilmesi, Halil İbrahim AYDIN - Mehmet Vahit EREN - Onur SUNGUR	55
Kamuda Sosyal İnovasyon: Şeker-Hayat Örneği, Aysu KARA - Tüzin BAYCAN	55
Yenilikçi Bilgi Üretiminde Üniversitelerin Rolünü Analiz Etmeye Dönük Bir Yöntem Önerisi, İrfan KAYGALAK	56
Teknolojik Gelişmelerin Bölgesel Planlamada Kullanımı, Seher CEYHAN - Semiha Sultan ERYILMAZ	57
Bölgesel Kalkınma Açısından Güneş Enerjisi Potansiyeli ve Gelişimi: TR71 Örneği, Hayri TANRIVERDİ - Serdar ÖZTÜRK	58

Bölgesel Kalkınmada Beşeri Sermayenin Önemi ve TR61 Bölgesinin Beşeri Sermaye Göstergeleri Açısından Değerlendirilmesi

Halil İbrahim AYDIN, Batman Üniversitesi İ

ktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İktisat Bölümü, hiaydin12@gmail.com

Mehmet Vahit EREN, Kilis 7 Aralık Üniversitesi

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İktisat Bölümü, mvahiteren@hotmail.com

Onur SUNGUR, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İktisat Bölümü, onursungur@mehmetakif.edu.tr

İktisat yazınında beşeri sermaye ve kalkınma, son yıllarda oldukça ilgi gören konular arasında yer almaktadır. Kalkınma, büyümeden farklı olup, insan faktörünü de içine alan nitel bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. İnsana yapılan yatırım (beşeri sermaye), ülkelerin gelişmelerine katkı sağlamaktadır. Bir ülkenin beşeri sermaye açısından zengin olması; eğitim, sağlık, kültür, yetenek gibi etmenlerin işgücü verimliliğini artırabilmesine bağlı olmaktadır. İşgücünün sağlıklı ve eğitilmiş olmasına istinaden niteliklerini artırmakta, üretimde verimliliği yükseltmekte, kalkınmaya katkı sunmaktadır. Dolayısıyla, eğitim ve sağlık, beşeri sermayeye nitelik bakımından etki eden iki önemli etmen olarak gün yüzüne çıkmaktadır. Bireylerin reel ekonomide üretim faaliyetlerinde bulunup, ülkelerin gelişiminde pay sahibi olabilmesi için sağlıklı olması önem ihtiva etmektedir. Bunun nedeni, psikolojik ve fiziksel açıdan sağlıklı olan bir bireyin verimliliği daha yüksek olması olarak açıklanabilmektedir. Ayrıca, sağlıklı olan bireyler daha fazla eğitim alabilmekte ve edindikleri bilgileri üretim faaliyetlerinde kullanarak ekonomik büyümeye artı değer sağlamaktadırlar. Tam da bu noktada, beşeri sermaye ülkelerin kalkınma serüveninde önem arz etmektedir. Bu kapsamda, bölgesel kalkınmada beşeri sermayenin yeri ve önemi Düzey 2 bölgelerinden TR61 bölgesi özelinde incelenecektir. Ayrıca, aynı bölgede yer alan TR62 ve TR63 bölgeleri ile karşılaştırmalı bir analiz gerçekleştirilecektir.

Çalışmada yöntem olarak TR61, TR62, TR63 bölgelerinin 2000-2014 yıllarına ait eğitim-sağlık (beşeri sermaye) göstergelerinin tablo ve grafikler yardımıyla sunularak karşılaştırmalı olarak değerlendirilmesi yapılacaktır. Bu kapsamda, TR61 bölgesinin bölgedeki ve Türkiye'deki konumu ortaya koyulacaktır.

Çalışma sonucunda, eğitim ve sağlık alanına yapılan yatırımların son 15 yıllık performansı değerlendirilerek, karşılaştırmalı olarak TR61 bölgesinin mevcut durumu gözler önüne serilecektir. Yapılan yatırımlar sonucunda, kalkınmaya katkıda bulunan beşeri sermaye göstergeleri nitelikli eleman yetiştirme konusundaki yeterliliği değerlendirilerek öneriler yapılması mümkün olacaktır.

Bölgesel kalkınmada beşeri sermayenin yeri ve önemini Düzey 2 bölgelerinden TR61 bölgesi özelinde incelemek suretiyle, aynı bölgede yer alan TR62 ve TR63 bölgeleri ile karşılaştırmalı bir analiz edilmesi açısından literatüre katkı sağlaması beklenmektedir. Çalışmanın, daha ileride yapılacak çalışmalara ışık tutacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Sağlık, Beşeri Sermaye, Bölgesel Kalkınma, TR61 Bölgesi

Kamuda Sosyal İnovasyon: Şeker-Hayat Örneği

Aysu KARA, İstanbul Teknik Üniversitesi, aysukara@gmail.com

Tüzin BAYCAN, İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü, tbaycan@itu.edu.tr

Bu çalışmanın amacı, Türkiye'de savunmasız grupların yaşam kalitesinin artırılmasında yeni yaklaşımların gerekliliğini vurgulamak, sosyal hizmetlerde yeni yöntem ve kentsel uygulamaların geliştirilmesine katkıda bulunmaktır. Bu amaçla, İstanbul Eyüp İlçesinde, eğitim yaşı sonrası engelli bireylere gündüz destek